

**Útmutató a pedagógiai gyakorlat abszolváláshoz – PPX1**  
**Tanulmányi program: Óvodapedagógia és a sajátos nevelési igényű**  
**gyermekek óvodai oktatása**

## **Bevezetés**

A pedagógiai gyakorlat a Selye János Egyetem Tanárképző Karán az óvodapedagógusok képzésének szerves részét alkotja, amely a gyakorlati tevékenységek segítése által megalapozza a hallgató szakmai fejlődését, és lehetőséget ad a pedagógusi hivatásához elengedhetetlenül szükséges szakmai - gyakorlati alapkészségek, illetve kompetenciák elsajátításához.

A pedagógiai gyakorlatról szóló 1/2023-as számú dékáni irányelv és annak 1.számú kiegészítése szabályozza, részletezi és pontosítja a pedagógiai gyakorlattal kapcsolatos alapfogalmakat, tartalmazza mind az alap-, mind a mesterfok pedagógiai gyakorlataival kapcsolatos általános információkat, a gyakorlat lebonyolításának szabályait, a gyakorlattal kapcsolatos tanegységek teljesítésének feltételeit, valamint a gyakorlat működéséhez szükséges jogok és köteleességek leírását. A továbbiakban ezen dokumentumból kiindulva (annak az érintett szakra vonatkozó kivonata alapján) ismertetjük a gyakorlat abszolválásának feltételeit.

Mivel a Selye János Egyetem Tanárképző Karán nappali és levelező tagozatos képzés is folyik, a gyakorlat alapelvei és a követelmények mindkét tagozat hallgatóira egyaránt vonatkoznak. Eltérés a gyakorlat abszolválásának időpontjában lehetséges.

A nappali tagozatos hallgatók pedagógiai gyakorlata a SJE gyakorlóintézményeiben valósul meg az aktuális jogi szabályozással, ill. egyéb vonatkozó rendelkezésekkel összhangban. A nappali tagozatos hallgatók pedagógiai gyakorlatát a gyakorlóintézmények gyakorlatvezető mentorpedagógusai irányítják. A pedagógiai gyakorlatra beosztott hallgató köteles az adott intézmény pedagógusának utasításait betartani. A pedagógiai gyakorlat megkezdése előtt minden gyakorlóintézmény köteles a hozzá beosztott hallgatókat tájékoztatni az intézmény belső előírásairól. A hallgató köteles betartani ezeket az előírásokat. Köteles továbbá a társadalmi normákkal és a jó erkölccsel összhangban viselkedni és megfelelő öltözéket viselni a pedagógia gyakorlat során. Illetve a titoktartási kötelezettség is vonatkozik a hallgatóra.

A levelező tagozatos hallgatók és a külföldi állandó lakhellyel rendelkező hallgatók pedagógiai gyakorlatának szervezését a SJE Tanárképző Kara nem vállalja, ezért a hallgató önállóan keres olyan intézményt, ahol pedagógiai gyakorlatát abszolválhatja.

## **A hallgató pedagógiai gyakorlattal kapcsolatos dokumentumai:**

- portfólió, mely részét képezik: megfigyelői ívek, felkészülések, kiértékelések/elemzések, reflexiók, egyéb dokumentumok a gyakorlat jellegétől függően,
- protokoll (aláírva, lepecsételve).

## **Jogok és kötelességek**

### ***A hallgatónak jogában áll:***

- tájékoztatást kapni a gyakorlatról a tanszéki gyakorlatvezető tanártól és a gyakorlatvezető mentorpedagógustól a pedagógiai gyakorlattal kapcsolatban;
- a gyakorlóintézményekben a pedagógiai gyakorlatot érintő megbeszéléseken, módszertani üléseken részt venni;
- betegség esetén, ill. egyéb indokolt esetben a beosztástól eltérő időpontban teljesíteni a pedagógiai gyakorlatot, melyet előzetesen egyeztet az érintett gyakorlóintézmény mentorpedagógusával, ill. amelyről tájékoztatja a tanszéki gyakorlatvezető tanárt is;
- indokolt esetben az SJE TTK gyakorlóintézményein kívüli, más intézményben végezni a pedagógiai gyakorlatát a tanszékvezető és a tanszéki gyakorlatvezető tanár engedélyével;
- pedagógiai gyakorlatát követően a gyakorlatvezető mentorpedagógusnál tájékozódni gyakorlatának értékeléséről;
- pedagógiai gyakorlatát követően tájékoztatni a tanszéki gyakorlatvezető tanárt a gyakorlaton történekről.

### ***A hallgató köteles:***

- teljesíteni a pedagógiai gyakorlatot az SJE TTK tanulmányi programjainak akkreditációs anyagaiban előírtak alapján, emellett köteles betartani a pedagógiai gyakorlat érvényes alapelveit;
- részt venni a pedagógiai gyakorlattal kapcsolatos tájékoztatókon, a gyakorlatával kapcsolatos elemző órákon és egyéb tevékenységeken;
- elkészíteni a portfóliót,
- időben megjelenni pedagógiai gyakorlatának helyszínén (legalább 10 perccel a kezdés előtt), betartani a gyakorlóintézmény belső előírásait, ill. a pedagógiai gyakorlat rá vonatkozó beosztását;
- betartani a gyakorlatvezető mentorpedagógus és a tanszéki gyakorlatvezető tanár pedagógiai gyakorlatra vonatkozó utasításait;
- haladéktalanul tájékoztatni a tanszéki gyakorlatvezető tanárt a pedagógiai gyakorlatát befolyásoló, előre nem látható eseményekről;
- a megadott határidőre a tanszéki gyakorlatvezető tanárnak leadni az aktuális pedagógiai gyakorlat teljesítését igazoló dokumentációt, mely része a portfólió és a protokoll/igazolás.

***A gyakorlatvezető mentorpedagógusnak jogában áll:***

- meghatározni az általa vezetett tevékenység tartalmát;
- meghatározni az elemző órák helyét és idejét;
- megkérni a tanszéki gyakorlatvezető tanárt a gyakorlatát végző hallgatókkal kapcsolatban felmerülő azon problémák megoldására, amelyek meghaladják a gyakorlópedagógus, ill. a gyakorlóintézmény hatáskörét.

***A gyakorlatvezető mentorpedagógus köteles:***

- lehetővé tenni, hogy a hozzá beosztott hallgató a megadott óraszámban és szerkezetben, a meghatározott időpontig teljesíthesse a pedagógiai gyakorlatát;
- a pedagógiai gyakorlat jegyzőkönyveinek vonatkozó részeit kitölteni, s aláírásával a benne szereplő adatok hitelességét igazolni;
- a tanszéki gyakorlatért felelős tanárnak írásban jelenteni a pedagógiai gyakorlat folyamán felmerülő problémákat (pl. a hallgatók hiányzásai, magaviselete, a gyakorlóintézmény belső előírásainak be nem tartása, stb.);
- a gyakorlatért felelős tanárnak írásban vagy szóban jelenteni, vele jóváhagyatni a pedagógiai gyakorlat menetét befolyásoló változásokat;
- a hozzá gyakorlatra beosztott hallgatókkal a látottakat pedagógiai-módszertani szempontból kielemezni, valamint lehetőséget adni a hallgatók pedagógiai gyakorlattal kapcsolatos visszajelzéseire, észrevételeire;
- tájékoztatni a hallgatót az általuk kért információk kapcsán : pl. heti téma, terv, művelődési terület és az ahhoz tartozó követelmények a tevékenységek kapcsán, tevékenységek célja, alkalmazott módszerek, stb.

***A tanszéki gyakorlatvezető tanárnak jogában áll:***

- ellenőrizni a hallgatók megjelenését és munkáját a pedagógiai gyakorlat teljesítése közben;
- felvenni a kapcsolatot a gyakorlóintézménnyel a hallgatók pedagógiai gyakorlatának ellenőrzése érdekében;
- tudnia a gyakorlatát teljesítő hallgató hiányzásáról, ill. annak okáról.

***A tanszéki gyakorlatvezető tanár köteles:***

- elkészíteni az adott szemeszter pedagógiai gyakorlatának hallgatói és időbeosztását;

- az akadémiai év kezdetén tájékoztatni a gyakorlóintézményeket a pedagógiai gyakorlat időbeosztásáról;
- az SJE TKK honlapján és az Akadémiai Információs Rendszerben (AIS) aktualizálni a pedagógiai gyakorlattal kapcsolatos dokumentumokat;
- tájékoztatót tartani a hallgatók részére pedagógiai gyakorlatuk megkezdése előtt;
- az akadémiai év időbeosztásában meghatározott időpontig a gyakorlat jegyzőkönyveinek (protokoll) aláírásával és az értékelés az Akadémiai Információs Rendszerbe (AIS) történő bevitelével igazolni a pedagógiai gyakorlat feltételeinek teljesítését/nem teljesítését;
- jelenteni a pedagógiai gyakorlat kapcsán felmerült problémákat az SJE TKK felettes szerveinek, amelyek a pedagógiai gyakorlat lebonyolításáért felelősek.

A pedagógiai gyakorlat PPX1 értékelése leíró jelleggel történik, melyet a gyakorlatvezető mentorpedagógus a protokollban rögzít. A tanszéki gyakorlatvezető tanár a portfólió ellenőrzését az aláírásával igazolja a protokoll alján és az AIR-ben rögzíti a gyakorlat abszolválását (érdemjegy nélkül- abszolválta kifejezéssel).

***A pedagógiai gyakorlat értékelésének alapfeltételei:***

- a hallgató abszolválja a pedagógiai gyakorlatot és leadja az elvárásoknak megfelelően elkészített portfóliót és a protokollt a tanszéki gyakorlatvezető tanárnak (a meghatározott időpontig).
- a protokollon szerepel a gyakorlatvezető mentorpedagógus értékelése, aláírása és az intézmény pecsétje.

***A portfólió szerkezete:***

A portfólió szerkezete az egyes pedagógiai gyakorlatoknál kissé eltérő a követelmények függvényében. A PPX1 esetében a hospitációs gyakorlatnál a gyakorlatvezető mentorpedagógus megfigyelésén, az általa vezetett tevékenységek figyelemmel kísérésén van a hangsúly. Tehát a hallgató feljegyzéseket készít és az elemzések során a látottakat szakmailag taglalják - közösen a gyakorlatvezető mentorpedagógussal. Majd erről a hallgató feljegyzéseket készít.

A hallgató (gyakornok) a pedagógiai gyakorlat jegyzőkönyvét (protokollt) kétnyelvűen tölti ki – a külföldi hallgatókat (gyakornokokat) kivéve, akik az óvoda tanítási nyelvén töltik ki. A portfóliót minden hallgató (gyakornok) a gyakorló óvoda tanítási nyelvén alkotja meg.

A hallgató (gyakornok) a megfigyeléseit és megvalósított tevékenységek önálló vezetése esetében a lejegyzéseket, elemzéseket mindegyik meghatározott tevékenységformához lejegyzí a megadott szempontokat figyelembe véve - a gyakorló óvoda tanítási nyelvén.

A portfólió mellékleteket tartalmazhat – pl. szövegek, kották, az óvodások alkotásai, a gyermekekről készített fényképek (a szülők írásos beleegyezésével- avgy arcokat nem mutatva), stb.

Amennyiben a hallgató munkaviszonyban van óvodapedagógusként és azt az óvoda, részéről hivatalos, az igazgató által aláírt és lepecsételt igazolással alá tudja támasztani, nem szükséges leadni a portfóliót. A pedagógiai gyakorlat adott típusa az igazolással kiváltható.

## Pedagógiai gyakorlat 1- PPX1 portfóliójának tartalma

### OBSAH

#### ÚVOD - BEVEZETÉS

#### 1 CHARAKTERISTIKA CVIČNEJ MATERSKEJ ŠKOLY

##### A GYAKORLÓ ÓVODA JELLEMZÉSE

1.1 *Všeobecná charakteristika materskej školy* (názov, počet tried, celkový počet detí, učiteľov pre predprimárne vzdelávanie, prostredie materskej školy, profilácia materskej školy, špecifické ciele materskej školy, iné postrehy praktikanta).

Az óvoda általános jellemzése (megnevezés, a gyermekek és az óvodapedagógusok összlétszáma, az óvoda környezete, az óvoda arculata, sajátos céljai és a gyakornok egyéb meglátásai)

1.2 *Charakteristika triedy* (názov, počet zapísaných detí v skupine, zloženie, iné postrehy praktikanta).

A csoport jellemzése (megnevezés, a csoportba beíratott gyermekek létszáma, csoportösszetétel, a gyakornok egyéb meglátásai)

#### 2 ZÁZNAMY Z POZOROVANIA DENNÝCH ČINNOSTÍ SPOJENÝ S ROZBOROM A NAPI TEVÉKENYSÉGEK MEGFIGYELÉSÉNEK RÖGZÍTÉSE - ELEMZÉSSEL EGYUTT

Študent priebežne zaznamenáva a opisuje svoje každodenné pozorovania pri jednotlivých formách denných činností. A hallgató minden nap leírja a látottakat minden egyes napirendi forma kapcsán:

Dátum/Dátum:

Počet detí/Létszám:

Téma/Téma:

- *Hry a činnosti podľa výberu detí- Játékok és a gyermekek által szabadon választott tevékenységek*
- *Zdravotné cvičenia- Egészségfejlesztő gyakorlatok*
- *Vzdelávacia aktivita- Művelődési tevékenység*
- *Pobyt vonku - Szabad levegőn való tartózkodás*
- *Komunikácia v štátnom (slovenskom) jazyku - Államnyelvi (szlovák nyelvű) kommunikáció*

Z toho 1 deň podrobne v uvedenej štruktúre. Ebből 1 nap a megadott struktúra szerint:

Dátum/Dátum:

Počet detí/Létszám:

Téma/Téma:

## **2.1 Hry a činnosti podľa výberu detí**

*Játékok és a gyermekek által szabadon választott tevékenységek*

## **2.2 Zdravotné cvičenia**

*Egészségfejlesztő gyakorlatok*

## **2.3 Vzdelávacia aktivita (podľa výberu cvičného učiteľa pre predprimárne vzdelávanie)**

*Művelődési tevékenység (a gyakorlatot vezető óvodapedagógus által meghatározott)*

*Štruktúra rozboru - Az elemzés struktúrája:*

Vzdelávacia oblasť-podoblasť/Művelődési terület-alterület:

Výkonový štandard/Követelmény-teljesítményi standard:

Výchovno-vzdelávacie cieľ/Nevelő-oktató cél:

Obsahový štandard- Tantervi tananyagtartalom:

Stratégia, metódy/Stratégiák, módszerek:

Učebné zdroje, učebné pomôcky/Tanulási források, taneszközök:

Organizácia podľa počtu detí/Létszám szerinti szervezőmód:

Metódy a prostriedky hodnotenia/Az értékelés módja és eszközei:

Príprava prostredia/A környezet előkészítése:

Realizácia/Megvalósítás: podrobný popis/részletes leírás:

- študent podrobne analyzuje pozorovanú vzdelávacie aktivitu
- a hallgató részletesen elemzi a látott művelődési tevékenységet

## **2.4 Pobyt vonku**

*Szabad levegőn való tartózkodás*

## **2.5 Komunikácia v štátnom (slovenskom) jazyku (ako vzdelávacia aktivita alebo integrovane počas celého dňa)**

*Államnyelvi (szlovák nyelvű) kommunikáció (mint művelődési tevékenység, vagy integrálva az egyes tevékenységekbe a nap folyamán- csak a szlovákiai óvodák esetében.*

**ZÁVER - BEFEJEZÉS**

**PRÍLOHY (ak sú) - MELLÉKLETEK (ha vannak):**

**ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY - A FELHASZNÁLT IRODALOM JEGYZÉKE**

## **A pedagógiai gyakorlat elemzése**

A hallgató a megfigyelések (hospitáció) során feljegyzéseket készít, majd azokat közösen megbeszéli a gyakorlatvezető mentorpedagógussal. A gyakorlatvezető mentorpedagógus által vezetett szakmai elemzést a hallgató rögzíti a portfóliójában, mely tartalmazza a pedagógus értékelését és a hallgató saját meglátásait is. Az elemzés során a következő szakmai szempontokból indul ki az egyes tevékenységformáknál:

### ***Játékok és a gyermekek által szabadon választott tevékenységek:***

*A gyermek játékának játékelemzési szempontjai:*

- Mivel játszanak, mit játszanak, mennyi ideig tartanak ki a játékban, hol és hogyan játszanak?
- A játék témájának megválasztása, tartalmi gazdagsága, kreatív megnyilvánulások jelenléte, a játék továbbfejlesztése saját ötletekkel, javaslatokkal.
- A gyermekek játékban való elmélyülése, kitartása.
- Az egyes gyermekek csoportban elfoglalt helye, pozíciója, státusza a játék során, társas viszonyok.
- A gyermekek érzelmei, érzelmi reakciói a játék során.
- Egyes gyermekek problémamegoldó és kudarc tűrő képessége, konfliktusokban való részvétele, azok generálása, vagy megoldása.
- Kommunikáció a játék során.
- Mozgásaktivitás, mozgásigény kielégítése.
- Egyes gyermekek önállósága a játék során.
- A játék légköre, hangulata.
- Értelmi funkciók megnyilvánulása.
- Kooperáció, együttműködés a játék során.
- Eszközhasználat, beleélés, szerepcsere.
- Kedvelt, szívesen végzett tevékenységek.

*A játékelemzés a pedagógusi szempontjából:*

- Megfelelően felkészült-e?
- Segíti, motiválja-e, aktivizálja-e a gyermekeket (rugalmasság, segítségnyújtás).
- Milyen a hozzáállása, részvétele, szerepe a játékban? Túlzottan rigorózan irányítja-e a játékot, vagy esetleg túl liberális-e a hozzáállása?
- Szükség esetén megoldja-e az adott konfliktusokat, vagy a gyermekeket ösztönzi-e azok megoldására?
- Kellő teret biztosít-e a gyermekeknek az önkifejezésre, szabad játéktevékenységekre?
- Kellően előkészíti-e a teret, megfelelő-e a terem elrendezése az adott tevékenység végzéséhez?
- Megfelelően differenciálva áll-e a gyermekekhez?
- Megfelelő módszerek segítségével értékeli-e a gyermekeket?

### ***Egészségfejlesztő gyakorlatok:***

- Be voltak-e tartva, ill. biztosítva voltak-e a biztonsági és pszicho higiéniai feltételek?

- Fokozatos és megfelelő volt-e a gyermekek terhelése?
- A gyakorlatok és azok kivitelezése, frekvenciája, ismétlésszáma megfelelt-e a gyermekek életkorának, képességeinek?
- Megfelelő kiindulóléleletből végezték-e a gyermekek a gyakorlatokat?
- A lélezőgyakorlat és relaxációs gyakorlat megfelelően be volt-e iktatva?
- Be volt-e tartva a helyes módszertani menet?
- Megfelelően voltak-e használva az utasítások, a szaknyelv? Érthetően voltak-e megfogalmazva az utasítások?
- Az egész test izmainak áttornáztatása megtörtént-e?
- Különböző korcsoportú, ill.képességű gyerekek esetében megjelent-e a differenciálás, illetve respektálva volt-e a gyermekek individuális tempója?
- Megfelelő volt-e a motiváció?
- Az értékelés formái és módjai.

### ***Művelődési tevékenység***

*A gyermekekre vonatkozóan:*

- Érdekelte-e őket a tevékenység?
- Változatosak voltak-e a tevékenységek?
- Új ismeretekhez jutottak-e, fejlődtek-e képességeik, kompetenciáik, bővült-e tudásuk?
- Mely konkrét elemei voltak a gyermekek számára a legérdekesebbek, amelyek a leginkább lekötötték őket, s melyek a legkevésbé?
- A célhoz vezető út adekvát volt-e?

*A pedagógusra vonatkozóan:*

- Megfelelően felkészült volt-e?
- Ismertette- e érthetően a gyermekekkel az elvárásokat?
- A cél elérését segítették-e a tevékenységek?
- Milyen mértékben teljesült az oktató-nevelő cél?
- Kellően játékos, motiváló és aktivizáló jellegűek voltak-e a tevékenységek?
- Megfelelően, hatékonyan és motiválóan értékelte-e a gyermekeket?
- Eltért-e a betervezett menettől, ha igen, akkor milyen mértékben, s miért?
- Alkalmazta-e az egyéni hozzáállás alapelvét?
- Milyen konkrét munkaformákat, stratégiákat, módszereket alkalmazott?

### ***Szabad levegőn való tartózkodás***

- Kapcsolódik-e a napi tevékenységekhez?
- Van-e szervezett, céltudatos, irányított része?
- Kellő lehetőséget és megfelelő időkeretet, időmennyiséget biztosít-e a gyermekeknek a mozgásra?
- A választott módszerek, segédeszközök, stratégiák adekvátak-e?
- A pedagógus milyen szerepben van jelen?
- Be vannak-e tartva fokozottan a biztonsági és higiéniai előírások?

### ***Államnyelvi (szlovák nyelvű) kommunikáció***

- Milyen gyakran és milyen alkalmakkor találkoznak a gyermekek a szlovák nyelvvel?

- Megjelenik-e integrálva a különböző tevékenységek során?
- A célirányos művelődési tevékenység tartalma és alkalmazott módszerei.
- Ezen művelődési tevékenység összefüggései a többi nap folyamán megvalósuló tevékenységgel.
- Megvalósítása megfelel-e a gyermekek életkori sajátosságainak?
- Hatékonysága: Milyen szinten vannak a gyermekek kommunikációs képességei, szókincse, megértik-e, illetve tudnak-e reagálni az adott utasításokra? stb.

**A tantárgyi adatlap az AIS rendszerben található.**

**Módszertani segédanyag az alábbi linken érhető el:**

**[https://pf.ujs.sk/documents/books/01\\_ovopedagogia\\_gyakorlati\\_kepzes\\_2023final.pdf](https://pf.ujs.sk/documents/books/01_ovopedagogia_gyakorlati_kepzes_2023final.pdf)**

(megjegyzés: a 3.fejezet nem aktuális ennek a tanulmányi programnak a hallgatói számára):